

ORADEA-MARE (N. VÁRAD)
13 august st. v
25 august st. n.

Ese in fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 33.

ANUL XXXI.
1895.

Pretul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Dr. Victor Babeș.

Am prezentat cetitorilor noștri nu de mult portretul celui mai bătrân membru al Academiei Române, acum înfătoșăm pe cel mai tiner.

Amândoi, dnii Nicolae Kretzulescu și dr. Victor Babeș, au ținut discursuri importante în sesiunea generală din primăvara trecută. Dlor Victor Babeș ș-a ținut discursul de recepțiune, iar dl Nicolae Kretzulescu i-a răspuns în numele Academiei.

A fost foarte interesant, că celui mai tiner membru i-a răspuns cel mai bătrân.

Usăm de ocaziunea acésta spre a improspătă în colónele foii nóstre figura tinerului învêțat român, al cărui nume e cunoscut în tótă lumea cultă.

Dr. Victor Babeș ș'a născut la 1853; părintele seu este cunoscutul nostru bărbat, dl Vincențiu Babeș, care acum totodată i e și coleg de Academie.

Diua bună se cunoșce de dimineață. Dr. Victor Babeș ș'a distins îndată la începutul carierei sale. După ce a făcut la Viena esamenele fundamentale și primul rigoros din medicină, la recomandățiunea profesorului dr. Langeter, corpul profesoral de la facultatea din Budapeșta l'a ales asistent.

Ca asistent ș-a completat studiile, adeca semestrele 8, 9 și 10, la universitatea din capitala Ungariei, iar la 1877 ș-a luat diploma de doctor în medicina universală de la universitatea din Viena.

După activitate de șapte ani, la 1881 i s'a acordat dreptul de catedră și profesură privată pentru istologie. Apoi, cu o bursă din partea statului, petrecu un an în Franța și unul în Germania, lucrând 10 luni în Paris cu renumiții specialiști Cornil, Pasteur etc., iar în Berlin cu Virchow, Koch etc. cercetând cele mai vestite universități și

laboratorie, legând intime relațiuni literare cu celebritățile din specialitatea sa, și creându-și prin scrierile sale publicate în limba germană și franceză un nume bine cunoscut.

Rentorcându-se la Budapeșta, la 1885 i s'a deschis profesura publică extraordinară și i s'a instalat un laboratoriu al seu propriu pentru istologie la universitatea de acolo.

Intr'aceea guvernul României, dorind să înființeze la București un institut de bacteriologie, a oferit doctorului Victor Babeș postul de director al aceluia institut. Densul a primit și din 1886 este acolo profesor de patalogie și istologie și director

DR. VICTOR BABEȘ.

al institutului bacteriologic, cu doue mari laboratorii, dimpreună cu localitățile și ajutoarele necesare; un institut modern pentru scrutare și știință dintre cele mai frumoase din Europa.

Dr. Victor Babeș a publicat o mulțime de lucrări în limba franceză, germană, română și maghiară. Numele lui este cunoscut în toată lumea cultă. Scrierea care i-a întemeiat numele este lucrarea publicată la Paris cu dr. Cornil „Asupra bacteriilor și a rolului lor în patologia și istologia anatomică a bolilor infecțioase”. Despre opul acesta dr. Cornil a declarat mai de multe ori cu toată francheța, că cea mai mare parte este produsul studiilor și combinațiilor tinerului dr. Victor Babeș, iar dânsul și-a dat conlucrarea și și-a pus numele lângă al acestuia, mai vârtos pentru a-l introduce în lumea literară franceză.

Dr. Victor Babeș face parte din o mulțime de societăți științifice străine. Academia Română l'a ales membru corespondent în secțiunea științelor la 1889, iar în anul 1893 membru.

Este însurat cu fiica profesorului Carol Thorma de la universitatea din Budapesta. Copii nu are.

Țina lacului.

Sositu-a noaptea!

Sus pe cer

Resare luna surîzînd;

Și 'ncet se lasă pe pământ

„Liniștea” plină de mister,

Purtând ascuns în sinul ei

Repaos sfânt.

Și codrul tace!

Murmurînd

Tresare lacu 'nceișor . . .

Zefriul geme lin în sbor

De-asupra lui, și tremurînd

El i șoptește plin de foc,

Un cânt de-amor.

Cântu-i se pierde!

Dintr'un val

Resare-o țină frumoșea,

Cu trup alb, ca alba nea,

Înătă blînd și lin spre mal,

Și e frumoșă 'ncât se tot

Privești la ea!

Luna se 'nalță!

Țina 'ncet

La țerm alene a eșit . . .

Iar noaptea 'ntregă-a tresărit

Vedînd a ei trup mlădîet,

De care nici cînd n'a visat

Vre un poet!

Ce frumoșetă!

Ochi mișei

Cari ard, lucesc în tainic foc . . .

Ți umplu peptul de noroc

Dacă perdut te uiți în ei!

Și sin ca-a ei! . . . nici nu găsești

Pe la femeii.

Iaca un ânger!

Nici nu poți

Mai mîndră să ți-o inchipuești . . .

Odată numai s'o privești

Și darul ei pe veci-l porți

În pept, și nu poți fără ea

Să mai trăiești!

Ea stă la țermuri!

Cum a stat

Jaluză luna o-a privit . . .

Iar stelele au tresărit

Căci prea frumoșă o-au aflat,

Și ochii ei cei lucitori

I-au pismuit.

Eră tăcere!

Și atunci

Să cînte ea s'a apucat,

Și-așă de dulce-a resunat

Cîntarea ei prin văi și lunci,

Natura 'ntregă în estas

A ascultat!

Se face țiuva!

Pe un val

Se lasă țina iar' în lac . . .

Iar' valurile cercuri fac

Cum ea înătă de la mal,

Încă-un moment . . .

Și tôte tac!

Ea cîntă dulce!

Ori și cînd

În tainici nopți de dulci plăceri,

În nopți de dalbe primăveri,

Puteți s'o-auziți cîntînd

Un cânt frumos, de farmec plin,

Și de mister.

E 'nșelătore!

N'ascultați

Voi juni cum cîntă, ci fugiți,

De ve-agrăește, nu-i grăiți,

Și 'n ochii ei nu ve-uitați,

Ci cât puteți o juni de ea

Să ve feriiți . . .

E vrăjitoare! •

Pe acei

Nesocotiți, cari au vorbit,

Cu ea, séu cîndva au privit

În ochii ei plăcuți, mișei,

De-atuncia nime pe pământ

Nu i-a zărit!

EMILIU SABO.

Mari eroi și mari ómeni de stat numai acolo se nasc, unde sînt mari poeți; semnul de mórte al unui popor este amuțirea poeților sei și signalul de renviare a unei națiuni e vocea poeților cari încep să cînte.

Jókai.

*

Plăcerea așteptată
Mai dulce ca gustată.

Ar. Densușianu.

Mama lui cea frumoasă.

Novelă originală.

(Fine.)

Ancori. — dar acesta numai foarte rar se 'ntem-
plă — îi părea, că și ochii ei înțeleg și răspund
la amorul seu mut dar vizibil.

Acosta credință vană, inchipuire — cum o nu-
miă densusul — în curând inse, se nimieciă, dispă-
rea sub privirile ei reci și ținuta-i rezervată.

Și el totuș o iubiă.

O iubiă pentru farmecile-i bogate spirituale și cor-
porale, dintre cari cel mai atrăgător îi eră: surisul ade-
vărat poetic. Acest suris, care la prima vedere par că
ii insenină fața frumoasă, ca rața blândă de lumină: la
observarea mai amănunțită a ochilor și a gurei se des-
făcea, se descompunea într'o espreșiune elegică, du-
rerosă.

Decă frica și necasul pentru micul Alfonsino nu
l'ar fi tulburat, acest timp l'ar fi considerat cel mai fe-
ricit până acum în viața sa.

El își cercetă adese micul seu copil, dar la fie-
care revedere tot mai palid, mai slăbit îl află.

Acum petrecea de mai multe luni în aceste țin-
turi, în apropierea și giurul văduvei încântătoare.

Inima ei simțitoare față de suferințele streine, su-
fletu-i susceptibil față de durerile altora, — îl indem-
nau a-și descoperi ei până și durerile cele mai ascunse.

Ca unui duhovnic își eneră viața din trecut.

Nu infrumșetă nimic, nu retăcea nimic; nu se
desvinovăția pe sine, nu invinovăția pe alții.

Nu-și acusă soția, dar nu ascundea nici ura ce
simția față de dēnsa. Chiar nici cunoșcința cu baro-
nesa Trignoff n'a retăcut-o.

— Numai cu ură și scârbă pot cugetă la acești
ani, — dicea el — și totuș... ei au format o școlă
bună pentru mine.

Tinera văduvă îl ascultă totdeauna cu fața ne-
schimbată ca a unei statue antice; nici o mișcare al-
vr'unui mușchiu său a genelor lungi, nici o clipire a
ochilor nu trădă simțimentele ei interne.

Dar când Egmond începea despre copil să vor-
bescă, atunci și obrajii ei palidi inroșiau... și când
vorbiă în tonul celei mai adânci desperări despre iubi-
rea perdută a copilului adorat: atunci se scurgeau doue
lacrimi pe obrajii ei inroșiți.

Contele adese fu aprins de melancolie profundă.

Ea șciea, că acele momente sânt reflecsele trecu-
tului, și cu tact fin îl lăsă atunci ea singur să-și in-
vingă viforul intern.

Cu o stringere de mână, o privire plină de căl-
dură îl îmbărbătă la luptă în contra armatei amintiri-
lor dureroase, pline de ură.

De un timp încōce acesta stare spirituală a con-
telui se manifestă tot mai rar.

Esaminându-se, și-a tras convingerea că se află
încă în flōrea vieții, e tiner, frumos, avut, inzestrat cu
tōte acele calități, cari inspiră omului pretensiuni la
fericirile vieții.

El iubiă văduva tineră și speră în sine, că va re-
uși a dobândi și amorul ei. Luă dar hotărîrea a se di-
vortă de soția urită, și a-și face parte din bucuriile
vieții, până încă nu e târziu.

Planul și intențiunea inse nu și-o descoperi ni-
mēnui.

Voiă să fie prima oră liber, și voiă să-și asigure
nainte iubirea adoratei sale, și numai apoi...

Dar — omul propune, Dđeu dispune!

Intr'o diminetă frumoasă de iunie contele Egmond
s'a trezit foarte iritat. Un presimțamenințător îi cuprinse
sufletul, de care nu putea să-și dea sēmă, de care nu
putea scăpă.

Presimțul i s'a și realizat în cursul țilei.

Bêtrânul și credinciosul servitor Bernard îl incu-
noșcința, că micul Alfonsino a cădut greu bolnav.

Mai mult e în delir; tot pe mamă-sa o chiamă
și medicul a declarat, că decă voiesc să-l mântue, nu-
mai decăt să-i aducă pe mamă-sa.

În inima lui Egmond se luptau acum trei simțē-
minte a iubirei părintescă, a urei nedomerite și a te-
merei să nu-și perdă băiatul.

În fine totuș părintele remase invingător.

Scrise lui Bernard, că se supune la tōte și tot-
odată îl însăreînă să invite și pe mama băiatului.

Nainte de a plecă la patul micului bolnav, făcū
o vizită scurtă contesei de Hessen.

Inspăimântat se opri naintea ei, când îi vđdū
ochii stinși și fața-i palidă.

— Contesă ce ț-i pentru Dđeu?...

Ea clătină obosită din cap.

— Necasurile, suferințele dtale sânt și ale
mele!...

Contele Egmond se lăsă în genunchi, depuse o
sărutare ferbinte pe mânuța tremurătoare, apoi se de-
părtă încet, cu raiul în inimă.

Starea bolnavului eră foarte critică.

Contesa Gerta nu putea să sosescă, după combi-
narea contelui, decăt numai peste patru țile, iar în pa-
tru țile Dōmne câte se pot întemplă.

Contele alergă ęnsuș la Berlin și aduse pe unul
din cei mai renumiți medici.

Sosind de acolo, un servitor bêtrân îi fugi ina-
inte, anunțându-i cu bucurie:

— Domnule conte, dōmna contesă a venit.

Egmond tresări și o paliditate mortală îi acoperi
fața.

De și eră pregătit la venirea ei, și o așteptă, to-
tuș... acesta veste despre sosirea-i repentină îl atinse
ca un trăsnet din cerul senin.

Cu iuțela fulgerului își reaminti acum tot trecutul
trist, anii lungi, perduți...

— Ah! De-mi mōre copilul o omor și pe ea, care
mi-a amărit viața și a instreinat inima lui de la mine!
răcniă furios și desperat se repeđi în castel.

Ajuns în coridorul etagiului prim, un țipăt îl
opri.

Privind în sus, se vđdū față în față cu — con-
tesa de Hessen.

— Contesă! Aici?

Numai alăta fu în stare a rosti de suprindeere și
de bucurie.

Ea nu șciea ce să-i răspundă în perplexitatea mare.
Abiă într'un târziu se putū încâtva reculege și confusă
încă îi dīse:

— Aidem la copil, căci se simte foarte reu.

Egmond i urmări ca prin vis.

Odaia bolnavului eră numai de jumătate lumi-
nată.

La căpētēiul patului stătea medicul și Marta, iar
în pat zăcea micuțul Alfonsino, cu obrajii roșii, cu bu-
zele uscate de inferbințeli interne și mereu repetă:

— Mama mea! O, mama mea frumoasă, mai pune-mi mâna pe frunte, așa de bine-mi cade!

Contesa de Hessen se apropia de pat și în tot corpul tremurând, atinse cu mâna fruntea copilului.

Egmond îi urmăria toate mișcărilor, și într'aceea se incubară cugete curioase în creierii lui agitați, cugete isvorite din inimă dictate de ură, durere și amor.

— Cât de bine i-ar șede, să fie densa mama micului meu Alfonsino, și nu cea ființă...

Și-și strîngea pumnii cătră olaltă și crișniă din dinți.

În momentul acesta copilul deschise ochii și aruncând privirea în sus, cu o putere necredută a forțelor slăbite, cu un strigăt nebun de bucurie: „Mamă, mama mea cea frumoasă!” se aruncă în brațele contesei de Hessen.

— Mare Dșeu! Copilul meu este în agonie! — strigă contele ca nebun.

— Este mântuit! îl liniști medicul ce sta lângă dênșii, apoi se depărtă ca să mai deie unele ordini bătrânei Marta.

Iar ea, frumoasă contesă, uitând impregiurimea, locul unde se află, plângând amar, adia, desmerdă copilul, îl strîngea la sinul ei, și cu un glas tremurător, de lacrimi inecat, șise:

— Nu mai este puterea să te smulgă de la mine; nu te mai las, unicul meu, ângerul meu!...

Contele stătea ca înmărmurit. Își uitase soția, uită ura ce simția mai înainte, și așa privia la enigma nesplacaveră.

Atunci ea cu ochii plini încă de lacrimi, dar cu buzele suridătoare, se întorse cătră el și șise cu o zăpăcelă farmecătoare:

— Și tu... și dta... nu vîi să mulțămim lui Dșeu pentru că a scăpat ângerașul — nostru?

Micuțul își rădică capul în sus și continuă cu glasul încă slăbuț:

— Și pentru că a adus acasă pe măicuța mea cea dulce, cea bună și frumoasă!

Precum rața fulgerului străbate luminând întunecul nopții, astfel se luminară creierii lui prin un cuget, și un presimț îi cuprinse sufletul.

Instinctiv și ca afară de sine se aruncă la picioarele ei:

— Gerta!

Bărbatul puternic plânga ca un copil.

— Nu sînt demn de tine, și nici odată nu-mi vei pute iertă reultatea mea! Nu sînt demn de tine și de acest ângeraș — păcătoșul de mine!

În loc de respuns, ea se aplecă asupra lui și îi atinse fruntea cu buzele.

El o cuprinse în brațele sale.

Imbrătoșati, cu lacrimi în ochi se plecară asupra bolnavului, care dormia de jumătate, și acolo schimbară primul sărut, apoi se retraseră în odaia laterală, vis-a-vis cu patul micului Alfonsino.

Gerta șede într'un fotoliu, la picioarele ei ingenunchea Egmond, și așa-și mărturisiau acum: ea suferințele singurătății și a despărțirii, și iubirea nemărginită, el: căința amară și amorul adânc, curat.

— Me vei pute iertă cândva și me vei iubi numai a decea parte ca pe micuțul nostru? Numai un unghiu micuț păstrază în inima ta pentru mine, și voi fi fericit!

Cu fața înroșită, ca o fecioră, când ascultă și face prima declarațiune de amor, își plecă capul pe umerii

lui lați și printre lacrimi suridend îi cuprinse talia cu ambele brațe.

— Și Alfonsino voiește să vedă pe măicuța, se aude o voce dragălașă.

Ei grăbiră la patul lui.

Egmond îi strinse pe ambii la peptul seu.

— Ce face dl conte? se aude de afară vocea medicului întrebând pe dăduca.

— Își ține fericirea în brațe! — strigă beat de fericire contele Egmond.

Doi ani în urmă, la băile de Nizza, între ôșpeții mulți, pe țermurele mării, se plimbă și contele Wildisch cu familia sa, care s'a mai înmulțit cu un ângeraș de copilă.

Toți îi urmăresc cu drag cu privirile și toți se miră, cum de așa păreche nespuse de frumoasă are un copil atât de urit cum e micul Alfonsino, în o etate ca de 10—11 ani.

— El sémână tot pe mamă sa, — îi deslucește un ôșpe bine informat, — dar acum își trăește vârsta de omidă.

Ceialtați fac numai din cap, dar nici de cum nu pot să înțelegă.

AURELIA PĂCĂȚAN-RUBENESCU.

Bunicul Fost-a-fost.

Comedie într'un act de H. Murger.

(Urmare.)

Scena XII.

Acceiași, Fost-a-fost.

Fost-a-fost (deschidend ușa.) Dușmanul stă față în față. Să observăm.

Jacqueline (incet lui Octav.) Dl Fost-a-fost ne ascultă...

Octav (cu incurcală.) Ađi e o căldură nesuferită!

Jacqueline. Și mâni are să fie tot așa.

Octav. A! de sigur... dar trebuie să plóe numai decât...

Jacqueline. Asta va face foarte bine mazerei...

Fost-a-fost (a parte.) Cum? ți încă vorbesc de mazere?... Apoi trebuie cu ori ce preț să me amestec eu printre dênșii. (*Intră repede. El ș-o schimbat costumul, și e imbrăcat după moda directoratului, frac mare cu bumbi largi, culat de mankin, jiletca de basin. Brelocuri și un buchet mare. Jacqueline și Octav rămân incremeniti vedendu-l.*) Ei me rog! nu cumva nu me mai recunoșceți, hai? Aceste sînt ha nele tinereței mele. Nu le mai imbrac decât odată pe an... în ziua nașcerii mele... și v'o mărturisesc că aș vré să le mai imbrac de atâtea ori... până s'or face numai ferfe-niți! Ei bine! dar mēsa nu e pusă! Ce-ați făcut, me rog, până acuma amēndoi?

Jacqueline (cu iutație, privind pe Octav.) Dar dta șcii prea bine că eu n'am mai fost în casa asta... acum vin pentru întēiaș dată... și nu șciu de unde să ieu lucrurile...

Fost-a-fost. Ce-i dreptul, am uitat să-ți spun asta... totul este colo. (*Arată dulapul.*) Aide, să ne grăbim... Tótă lumea să deie mână de ajutor. (*Vorbind, aduce mēsa.*)

Octav (a parte.) El s'a imbrăcat astfel negreșit pentru a plăcé mai mult Jacquelinei.

Secretul.

Fost-a-fost (lui Octav care stă nemișcat.) Ei bine tinere, dar dta nu auți?

Octav (visător.) Eu? iertare. (*Vedând că Fost-a-fost este foarte aproape de Jacquelinea lângă dulăp, alergă de se pune între ei.*) Ce vrei să fac?

Fost-a-fost (dându-i o față.) Iată, pune fața de mesă. Jacquelinea va aședă tacămurile. (*Punând tacămurile.*) Tocmai așa. (*Lui Octav.*) Dta te vei pune colă în căpăt, și eu aici, alătura cu Jacquelinea.

Octav. A! dta te pui lângă dra!

Fost-a-fost (cu bonomie.) O! dragul meu, da!... eu nu sunt ca tine, — mie nu mi-i frică de o fetișoră. Acum nu mai rămâne decât să se aducă bucatele. Jacquelinea vino cu mine să me ajuți.

Jacquelinea (privind pe Octav care-i face semn să nu se ducă.) Dar, dle... eu...

Fost-a-fost. Cum? ce dar? (*A parte.*) Aha! mai adiniorea ea fugea de densus, și acum, fuge de mine ca să rămăe cu el. Nu mai înțeleg nimic!

Octav (repede.) Decă vrei îți voi ajuta eu.

Jacquelinea. Da, dl Octav îți va ajuta.

Fost-a-fost. Ești prea îndatoritor! (*A parte.*) Mie mi se pare că ei își băteau joc de mine, cu inocența și cu mazera lor! (*Tare.*) No vino tu Jacquelineo, tu te pricepi mai bine în ale bucătăriei.

Octav. Póte că dra-i ostenită...

Fost-a-fost. Aha! nu-ți fie frică tinere, nu plecăm la vr'o sută de pași de aici... până la bucătărie, ne vom întorce înainte de a se implini o lună. Haide, vino Jacquelineo! (*Lui Octav.*) Dta regulază scaunele (*Fost-a-fost și Jacquelinea es.*)

Scena XIII.

Octav, singur.

A! asta-i prea-prea! acum sunt sigur că moșnegul voeșce cu ori ce preț să seducă inima Jacquelinei. El turbază de necaz că sunt și eu aici în casa lui, și pentru asta a silit-o să mērgă cu densus în bucătărie! (*Intredeschide ușa.*) Ah Dne! el îi dă o scrisóre! Tocmai! ce diceam eu!... precum nu-i dă mâna să vorbescă de față cu mine, el i-a scris... Jacquelinea refuză scrisórea... El stărue... o pune cu sila în bușunarul seu. Ei bine, — decă-i așa, eu voi s'o protegez contra acestui bētrân seducător. Da, — și voi face o faptă bună prin acesta. Am și eu la mine o scrisóre... cea pe care o scieam eri Jacquelinei... Voiam s'o rup... dar de astă-dată, i-o voi da-o. Când vom prândi voi strecură-o incetinel. (*Caută prin busunare.*) Na! na! ađi diminēță o aveam încă... O Dne! am prăpădit-o!

Fost-a-fost (în afară.) Ia sēma să nu restorni castronul, Jacquelineo! (*El intră cu Jacquelinea care aduce un castron cu supă și-l pune pe mesă.*)

Scena XIV.

Octav, Fost-a-fost, Jacquelinea, aranjând.

Fost-a-fost (privindu-i, a parte.) Decă nici focul ista nu va isbucni... nu va fi vina mea că n'am suflat într'ensul... Micul nostru papă-lapte crapă de gelosie și Jacquelinea are o frică gróznică de mine. Ah! ce bine oi să me amusez. (*Tare, destupând o butelie.*) Haide, coplii mei, la mesă! și mai întei noi vom bé câte un păhăruț din acest vinișor bētrân și dulce... e un compatriot al meu (*tórnă din butelie.*) Și nu contimpuran!

Aide, copliilor, să bem. (*Ciocnind.*) Pentru tinerețele noastre!... (*După ce a beut și pune paharul pe mesă.*) Ah! bunule vin al provinciei mele, tu ai botezat mica mea iubire, și când curgi tu în vinele mele îmi pare că inima-mi reintinereșce. (*Se aude orchestra.*) A! iată că scripecele își dreg gătlejul! (*Lui Octav care nu atinge paharul seu.*) Ei bine, vecine, dta nu bei... nu cumva ești bolnav?

Octav (trexindu-se din visarea sa.) Eu, — iertă-me, n'am nimic...

Fost-a-fost (cătră Jacquelinea visătoare.) Ei bine, și tu, mitilico, tu nu mânânci... și de asemenea nici nu bei?...

Jacquelinea (tresărind.) Da, dle Fost-a-fost, eu... (*Mânâncă.*)

Fost-a-fost. Dar știți că nu sūnteți veseli de loc, amēndoi? (*Tinerii încep a mână cu precipitare.*) Aide de! dar nu așa de repede... o să ve înădușiți! beți puțintel să mai alunece bucatele... (*Tórnă lui Octav care ie celalalt pahar.*) Ei! tinere! d'apoi dta bei din paharul meu!

Octav. Iértă-me! credeam că-i al trei.

Fost-a-fost. Dar șeii că frumósă îndreptare îți dai! complimentele mele (*Orchestra tace. Se aude un solo de cimpoi seu clarinetă cântând o arie veche. Fost-a-fost rădică capul și întinde urechea. Octav și Jacquelinea vreau să-și vorbescă, dar Fost-a-fost îi despărțeșce.*) Sst! sst!... tăceți; lăsați-me să ascult!

Amēndoi tinerii. Ce e?

Fost-a-fost (urmând mēșura ariei, inclinând capul la stânga și la dreapta.) Tra-deri-deri-dera! — A! ce bun musicant! traderi!... am să ve spun eu coplii meu... am iubit mult la farmecul acestui cântec, — adinióră, — pe când am fost și eu... ce-am fost! și numai la auđul lui simt născēndu-se în mine o mare ispită... îmi vine pofta să ve las sântoși aici, și s'alerg să țopăesc în joc cu cci din vecinătate!

Jacquelinea. Cum dle? — ai îndrăsní să eși în stradă cu niște astfel de strae.

Octav. Înaintea lumii!

Fost-a-fost. Am îndrăsnit eu lucruri cu mult mai îndrășnețe la auđul acestui fermecător cântec. Ascultați: (*Lui Octav.*) Când am intrat la soldăție... din pricina Jacquelinei... nu acesta, — cealaltă, Jacquelinea mea... (*arată portretul.*) eram aproape de vârsta dtale, și nu eram, drept vorbind, — tocmai nevinovăția personificată. Astfel că, când am dat pentru cea întei dată piept cu Austriacii, în plaiurile Lombardiei, am regretat foarte mult Burgenia mea și víora grosului Vlaşe. Deodată inse, comandantul nostru ne strigă: bravi soldați, e rēndul nostru! înainte!... Înainte, — vra să dieă să pornim cu iuțelă drept în fața ghiulelelor. Mie unul, îmi cam lipsiá entusiasmul... dar iată că musica unui regiment de alătura începe să cânte cântecul meu favorit: traderi-deri-dra!... Eu, — așa de blând, așa de pacinic, mi se năzare deodată că primește o lovitură de biciu — Me metamorfosez în leu. Camarađii plec în galop strigând: Trălescă Republica! Eu îi urmez strigând: Trăiescă Jacquelinea! și pētrundem în rēndurile dușmane cu niște adevērate ghiulele vii! Eu, alergam ca spiridușul, cu degetele incelestate pe sabie, tropăind ca un surd, și fredonând cântecul meu: tra-deri-deri-dera!... Dar iată că deodală îmi ese în cale un coșcogean gáligan, firuit din cap până 'n tálpi și care ținea în mâni un stég strălucitor!... Ce rochie minunată s'ar puté face din stégul ista, pentru Jacquelinea, îmi đisei eu într'o gândire repede ca fulgerul, —

și tra-deri . . . me arunc asupra austriacului, deri-dera, îl spintec în doue, tra-deri-deri . . . îi smulg stégul, — deri-dera. Generalul me îmbrătoșă, numele meu se pune în ordinea de ți a armatei, și republica îmi dă o sabie de onóre, traderideridera la-la! Și după una ca asta cum dracu credeți că mi-ar fi frică să me duc să joc într'un bal public? Indrăcita de scripcă care cântă cântecul meu, tocmai când sânt în ideile cele mai vesele . . . Mi se pare că e chiar voia grosului Vlase care me chiamă. Mi se pare că Jacquelinea me așteptă! . . . (*Sărută pe Jacquelinea.*) și mi se pare chiar că sărut pe Jacquelinea!

Octav (cu gelosie.) A! dle Fost-a-fost! . . . o domnișoră . . .

Fost-a-fost. Tocmai pentru asta; dar ian să mai bem puțin. (*Privește pe Octav care pare îngrigit.*) Nu cumva ești cam gelos?

Octav. Eu, gelos! (*Privește pe Jacquelinea pe furis; ce plăcă ochii.*) Și pentru ce aș fi eu gelos?

Fost-a-fost. Că bine țiți! pentru ce ai fi dta gelos . . . de ore ce 'n inima dtale nu ai nici un dram de amor. — (*Octav tace.*) (*A parte.*) Ce încăpăținat! . . . o să vedeți dec'a vorbi el! — dar am să-l incolțesc bine! . . . (*Tare.*) Să mai bem puțin! Uite! asta s'a desțertat. Dne! Dne! ce mici sânt gărăfile! (*Scote din busunar o legătură de chei.*) Ian ascultă tinere, dta ai cõste sănëtose, — deci fă bine și du-te de adă încă vr'o câteva butelii de vin; iată cheile de la pivniță.

(Finea va urmă.)

N. A. BOGDAN.

Despre bẽuturi.

Bẽutura are de scop de a înlocui umeđelele, ce es din corp, prin sudóre, evaporațiune și altele; și a face unele mẵcări mai bune de preschimbat în părți nutritóre, a ține sẵgele în stare destul de curgõtore, a escitã (a întãrãtã) încãtva nervii spre lucrare, atãt în ce privește mistuirea bucatelor, cât și în ce privește unele arãtãri sufletesci.

Bẽuturile cele mai obicĩnuite sũnt: apa, vinul, berea și rachiul.

Apa este fõrte de trebuință pentru susținerea în stare sănëtosã a corpului nostru. *Apa* în corpul nostru face bucatele mai apãtõse, înlesnește schimbarea lor în sẵge.

Fãrã apã nu se põte face nici mistuirea, nici hrana corpului, nici facerea de sẵge, nici scõtorea din corp a materiilor nefolositõre.

Apa are chemare a da corpului umeđelele, de care are neapãrat trebuință, și de ore-ce ele în continuu se scot din corp, este de lipsã ca prin apã sã fie înlocuite. La respirațiune (resuflare), la asudare, noi pierdem multã apã din corp; așã dar trebuie sã introducem încontinuu altã apã în corp.

Apa mai are chemare de a introduce în corpul nostru sãruri și alte materii topite într'ẽnsa, de care noi avem lipsã la formarea diferitelor părți ale corpului. De aceea dar nu trebuie sã bem apã de plõie sãu destilãtã (curãțitã), cãci este lipsitã de tõte părțile metalice; așã dar apa cea mai bunã este de isvor sãu de fãntãnã care conține materii în stare topitã (disolvate.) *Apa* mai are și proprietatea aceea, cã nu este vãtãmãtõre omului ori cât de multã ar bẽ. *Apa* ajunsã în stomac, îndatã se absõrbe de pãreții stomacului și trece

apoi în sẵge. Ea ne rãcorește, dar numai momentan, și numai atunci ne põte fi folositõre, când o bem fiind prea asudați și infierbãtați.

Berea este o bẽuturã spirituosã; luatã în mẽsurã mai micã, înlesnește mistuirea prin hameiul ce-l conține; și pentru õmenii sãnãtõși și muncitori este o bẽuturã nutritõre. Asemenea și pentru cei slabi este nutritõre și întãritõre. Ea este folositõre și pentru cei ce sufer de constipație (incuere) și pentru cei ce au un stomac slab. *Berea* este o bẽuturã rãcoritõre mai cu osebirã în timpurile cãldurõse. Ea este una din bẽuturile cele mai vechi, și erã încã cunoscutã Egiptenilor și Romanilor.

Berea pe lângã cã face serviciile apei ca bẽuturã rãcoritõre, introduce în corpul nostru și materii hrãnitõre, care fiind fluide fõrte ușor trec în sẵgele nostru. *Berea*, care are o fațã mai bogatã în materii hrãnitõre, de aceea se recomandã õmenilor mai slabi și cãrora nu pot mẵcã mẵcãri mai grele, asemenea se recomandã mameilor ce alaptãzã pruncii. *Berea* de o colõre închisã conține mai mult zahãr și acid carbonic, este fõrte plãcutã la bẽut, este rãcoritõre și totodatã și purgativã.

Vinul este o bẽuturã spirtosã și se deosebește de bere prin aceea, cã conține fõrte puține materii amare — ca hameiul, ce este în bere. *Vinul* în general conține mai mult alcohol decãt *berea*. Afarã de alcohol (spirt) se mai aflã în vin acrimelã numite ale vinului, materii minerale ca: var, sare, magnesie, fier, tanin și altele.

Din cauza acrimelõr și a materiilor cu miros plãcut *vinul* escitã (ațãțã) cu deosebire nervii stomacului și ai intestinelõr (mațelõr.) *Vinul* luat moderat (cumpãtat) dupã mẽsã este pentru sãnãtatea omului un medicament. *Vinul* nu convine la cei cu temperament sanguinic: *vinul* alb este vãtãmãtor persõnelõr nervõse, sãu la acelea, cari sufer de piãtrã.

Persõnele palide (cari au fațã galbenã, slabe sãu scrufulõse) trebuie sã bẽ vin. Un invãțat din timpurile vechi orea pe copii de a bẽ vin, alt invãțat ȓice, cã *vinul* luat în tõte ȓilele scurtãzã viãța și slãbește repede puterile. El recomandã de a bẽ fõrte puțin vin cu cãt cineva este mai tinãr; el recomandã asemenea numai în casuri de bõlã și bẽtrãnilõr în micã cantitate.

Vinul întrebuintãt prea des și în mare mẽsurã slãbește repede viãța; iar luat mai rar și puțin, este folositor, înlesnește mistuirea. Sã nu se bẽ nici odatã vin dupã mẵcãri calde.

Vinul veselește inima omului, el face pe om mai voios și mai îndrãsnãț, și atunci omul își spune cele mai multe adevãruri ale inimii sale; de aceea dar cu drept vom ȓice: din omul, ce din vin prea mult se mõe, es vorbele ca iãrba dupã plõie.

Vinul nou nefiert (mustu) este vãtãmãtor organelõr mistuirei.

În fine șciindu-se cã întrebuintãrea la mẽsã a ajuns ca o regulã, de aceea nu vom mai ȓice nimic contra, de aceea dar trebuie a sã luã în cantitãți mai mici, cãci în urmã, în loc sã fie folositor, ruinezã sãnãtatea chiar și averea, cãci iatã ce ȓice și cartea proverbelõr lui Solomon: „Celui ce îi place a-și petrece cu *vinul* în curțile sale, lasã ocarã“. Pror. Solom. 12, 12). „Bucuria inimii și veselia sufletului este *vinul* când se bẽ la vreme cu mẽsurã“. (Isus Sirac 40, 22).

Vinul luat în cantitãți mari grãbește consumația vieții. cãci s'a vãȓut, cã nici odatã bẽutorii de vin nu au ajuns la adãnci bẽtrãnețe.

A. S.

Poesii populare.

Adunate pe la feciorii regimentelor 2 și 46 de infanterie din Viena.

1

Bădiță, la ochi mândruț,
De trei ani mi-ai fost drăguț,
Dară de vr'o săptămână,
Reu te mării d'o minciuna,
Pentru o haită de nevestă,
S'a stricat dragostea noastră;
Șcii, mai șcii, bădiță șcii,
Când am fost și noi copii,
Când pășeam noi vilele,
Pe 'nverdița pajișce,
Și vorbiam de dragoste?
— Alunel cu crénga 'n drum,
Te-aș iubi și nușciu-cum,
Te-aș lăsa și nu me 'ndur,
Ș-astfel Dđeu mi-a dat,
Te-am iubit și te-am lăsat;
Remăi, mândro, sănătósă,
Ca ș-o rujă prea frumósă,
Remăi ca ș-un roș bujor,
Ce 'nflorește la ampror*.

2

Fóie verde mărăcine,
Afară-i lună, afară-i bine,
Și bădița nu mai vine,
Nușciu vine séu nu vine,
Séu n'are poftă de mine;
Fóie verde matostat,
Și-aséră te-am așteptat,
Tot cu foc și cu lumină,
Și cu dor de la inimă;
Fóie verde de bujor,
Ce-mi vii neică târdior,
Séu de mine nu ți-i dor?
— Ba mi-i dor, mândro, și jale.
Nu poci trece, valea-i mare,
Că valea-i cu golovani,
Nu poci trece de dușmani;
Fóie verde trei smicele,
Că valea-i cu petricele,
Nu poci trece de durere;
Căci curelele me stringe,
Și mândruțele me plânge;
Naltă ești și-așă subțire,
Și la trup făcută bine,
M'ai ofticat — vai de mine!

3

Busuioc cu patru crengi,
Mamo eși să me petreci,
Până 'n cornul grădinei,
Te-or petrece străinii?
— De străini m'oi satură.
Eu te vreau pe dumia-'a,
Căci străinu-i ca și spinul,
Și amar ca și pelinul,
Pe pelin eu me culcam,

* Despre țori.

Diminéța me sculam,
'N pelin verde me spēlam,
Și lucrăm tot cu dreplate,
Ian bată-i a tria parte,
Și hacu pe jumătate,
Ș-am umblat o đii ș-un an,
Să fac din pelin zăhar,
Dară lóte-s insedar.

4

Și are mă și are mă,
Și are puiculiță mă,
Doi ochi negri ca de mură,
Inimióră mi ți-o fură,
Ș-aș vré ca să mi sărut,
Dar mi-i frică de belea,
Că e iute mândra mea.
Și are mă și
Perișorii aurii,
Obrăjorii durdulii,
Și-aș vré că să mi-i sărut,
Dar

Și are mă și
Gătul alb ca ghiocelul,
Mijlocelul ca inelul,
Ș-aș vré că s'o string cu drag,
Dar mi-i frică

Și are mă și are mă,
Picioruș de copilaș:
Un întreg de ângerăș!
Și-aș vré

5

Alba iernă ne-a sosit,
Sufletul mi l'amărit,
Câte flori mi-au resărit,
Tóte s'au și veștejit;
Fericirea n'o găsec,
Plâng amar și me bocesc,
Când, of! când o să mai vie,
Primăvéra celibie?
Să-mi aducă traiul lin,
Fără jale și suspin,
Dómne Dumneđeu! meu,
Dare-mi-ai să fiu și eu,
Mulțămít de traiul meu,
Fericire, când resai,
Tu odată 'n al meu trai,
Și cu đile dulci din rai,
Dep'al cerurilor plai?

T. BOCANCEA.

Cugetări și maxime.

(Din limba germană.)

- Nenorocirea e o bolă contagiosă.
- Pecat că nu poți închide ochii, nu și urechile.
- La noroc poți să te aștepti în totdeauna, însepe el nu-l poți aștepta nici odată.
- Numai în propria ta grădină, trebuie să sădești și s'aștepti.
- Femeia are părul lung și ideile scurte.

Băile Vulcana.

— In România. —

Căldurile tropicale, ce domnesc véra in București, încep încă de prin luna iunie să gonéscă din acest oraș pe toți aceia cari sânt in stare a se refugia undeva prin locuri mai recoróse. Ofițerii, funcționarii din diferite ramuri ale administrațiunei, cari au putut obține vre un concediu de câteva săptămâni, profesorii cari au terminat cu esamenele și au intrat in „vacanța” așa de mult dorită și alții, cari dispun de timp și de mijloce abia așteptă să se védă eșiți din cuptorul ferbinte al Bucureștilor și să plece la băi și pe la munți „in vilegiatură”. Numai cine nu póte plecá din cauza ocupațiunilor séu a lipsei de mijloce, rămâne „să se cócă” totă luna iulie și august in capitala României.

Deci pe la începutul acestei luni am părăsit și eu București pentru câteva săptămâni, împreună cu totă familia mea.

Și locul ce mi-am ales véra acésta pentru a me restabili și a me recorí puțin, este un cuib ascuns între munții județului Dâmbovița, numit Băile Vulcana. Acésta localitate de băi situată într'o pozițiune din cele mai frumoase, este până ađi puțin cunoscută. Apele de aici, fórte bogate in sare și mai ales in iod, au fost descoperite abia de vre-o 10 ani. Aceste ape, in ce priveșce calitatea lor, sânt puse de cunosători la rând cu cele mai bune de felul acesta din streinătate; dar lipsesc de-ocamdată instalațiunile sistematice, și locuínțele sânt cam primitive. Óspeții — nefiind nici un hotel mai mare — locuesc prin casele ómenilor din comuna Vulcana, și sânt câteva case bunicile, construite de ómeni mai cu dare de mână, anume pentru acest scop. Pe lângă fiecare odaie de locuit este câte un mic cabinet de baie, căci băile le face fiecare óspe in casa unde locueșce. Proprietarul casei aduce de la rezervorul principal apa necesară pentru băi, după numărul óspeților ce are in gazdă, și tot el o încăldeșce, precum se cere, până la 26—28 grade. Incăldirea se face cu bolovani infierbentați in foc. O odaie de locuit cu o baie pe ăi costă lunar cam 100—150 lei. Apele de aici se întrebunțéază nu numai in loc, ci se transportă cu butóele in cantități mari și prin alte localități, cum sânt d. e. orașul Tergoviștea situat la o depártare de 2 ore și jumătate cu trăsura, apoi satul Lăculețe, stațiune de drum de fer, la depártare de o oră, și mai ales Puciósa, o stațiune balneară mai veche și mai cunoscută a României, la depártare numai de $\frac{3}{4}$ de oră de la Vulcana.

Traitul óspeților de la aceste băi variază după cum ei sânt cu familie séu fără familie. Cei cu familie fac de obicei „menajul” in casă. Pentru acest scop se găseșce in localitate lapte bun și eftin in abondență, apoi de 2 séu 3 ori pe săptămână și carne de vită, și in tóte zilele vin de prin satele vecine, țerance aducând spre vëndare de tóte: smântână, brânză, unt, pui, găini, rațe, smeură, cireșe etc. Prețurile sânt destul de ieftine.

Pentru cei cari nu pot séu nu vreau să facă menajul in casă, sânt in Vulcana 2 restaurante aședate unul lângă altul și care își fac concurență unul altuia.

Aici se póte mánca iarăș binișor și ieftin. La améndoué aceste restaurante cántă in timpul mesei și séra până pe la 10—11 ore câte un „taraf” de lăutari. Unul din restaurante are și un pavilion pentru dans, (construit numai in anul acesta.)

Iată acum și petrecerea dílnică a celor ce s'au exilat de bunăvoe pentru un timp óre-care in acésta localitate. Diminéța te scoli de-odată cu sórele și faci o primblare pe récóre, pe una din șosele ce duc afară din comună. Ori incotro mergi, la dreapta și la stânga vedí dealuri și munți acoperiți cu păduri umbróse de stejar, iar pe la póelele lor liveđi cu pomi și fenețe pline de flori, cari esală un parfum imbětător. Ici colo prin văi sânt și locuri acoperite cu porumb. Alte cereale nu se pot cultivá pe aci. După plimbare, cam pe la 7 ore te întorci acasă, unde găsești baia deja încălđită, și „iai” baie. Séu decă îți place să dormi diminéța mai mult, nu faci plimbare ci intri din pat de-a dreptul in baie, unde stai cam 20—30 minute. Apoi din baie trebuie să te aședí iarăș in pat și să stai invélit cu plapoma un cias (séu cel puțin un jumătate de cias.) După aceea te scoli și iai caféua. După cafea pleci iarăș la plimbare, séu stai in casă și scrii ori citești, până pe la 12, când te aședí la prând. După prând de la 12 până pe la 3—4 ore, cu tóte că te afli între munți, totuș e cam prea cald pentru a mai eși undeva. Acest timp il petreci așa dar stând in casă, citind séu dormind, după cum ești dispus. De la 4 incolo iar plimbare, și séra pe la 6—7 ore cinezi, iar după cină mai toți óspeții adică și cei ce fac menajul in casă, se adună la cele doué restaurante spre-a petrece împreună, conversând și ascultând lăutarii. Une-ori, când se găseșce mai mulți „amatori” și mai ales „amatóre” de dans, se improvisează in pavilionul cel nou și câte un mic bal, acésta inse mai rar, la Vulcana, de óre-ce pentru ce-i ce fac băi de iod, dansul nu prea este permis. Cine vré să danseze mai des, se duce peste deal la Puciósa, unde se face bal regulat de trei ori pe săptămână. Când te-ai „plictisit” cu uniformitatea vieții descrise mai sus, faci câte-o excursiune prin localitățile dimpregiur, cum sânt Puciósa, Tergoviștea și altele. Visitorii de la băile Puciósa de-asemenea vin mai toți in excursiune la Vulcana. Aceste excursiuni se fac de obicei cu călare, și in cară cu boi, (la Tergoviștea cu trăsura.) Mai in fiecare ăi poți vedé cară de acestea, (impodobite cu ramuri de stejar, și pline de domni și de dame, cari abia se véd dintre ramurile verđi) — mergend de la Vulcana in afară spre alte localități, séu viind de la Puciósa spre Vulcana. Unii dintre escursionisti (și chiar dintre cursioniște) merg pe lângă cară călare pe cai de munte, și cántă cu toții in drumul lor „Deșteptă-te române” și alte cantece naționale.

In țintirim lângă biserica din Vulcana printre celelalte morminte cu cruci simple de lemn séu de piétră se află și un morment cu o cruce mai frumoasă de marmoră. Pe acésta cruce se póte citi in litere poleite cu aur urmátorea inscripție:

„Constantin Angelescu născut la 1854 iunie 8. Omorit de tálhari la Vulcana in séra de 20 iunie 1894. — Omagiu și iubirea colegilor sei din ministeriul de finance. — Adânca durere a familiei”.

Iată pe scurt istoricul acestui morment. In véra trecută domnul Angelescu, funcționar la ministeriul de finance din București, venise și el ca și alții pentru câteva săptămâni la băile din Vulcana. In ziua de sfântu Ilie s'a dus cu prietenul seu, dl T. avocat tot

din București, călare la bălcii din comuna vecină numită Pandeli, unde a stat și a petrecut până seara târziu. Iar cam pe la miezul nopții ei s'au întors, tot călare, îndărăt spre Vulcana. Eră o noapte întunecată și furtunoasă. Plouă, fulgeră și tună. La mijlocul drumului, în apropierea unei păduri, cei doi tovarăși fure întimpinași de niște hoți cari le-au cerut bani. Ei au spus că n'au. Atunci hoții au năvălit asupra lor. Angelescu fu împușcat și lovit în cap cu un par, încât a căzut de pe cal și a ramas jos scaldat în sânge. Tovarășul lui de-aseenea a fost lovit și a căzut de pe cal; dar auzindu-se niște căruțași viind din urmă pe drum, hoții s'au speriat și au fugit înainte de-al pute omori și pe el. Așa dară el, împreună cu un căruțaș, au ridicat pe Angelescu, care nu murise încă și punându-l în car, l'au adus în Vulcana. Dar pe drum a murit, înainte de-a fi ajuns la locuința sa. Hoții se dice c'ar fi văduț pe Angelescu, când petrecea în bălcii, scoțând mereu la hârtii de câte o sută de lei, și probabil că s'au luat încă din tîrg după el și după tovarășul lui, ca să-i jefuască. Așa a povestit cazul dl T. prietenul scăpat cu viață. Bănuiea la căduț pe doi țărani cam suspecti din Vulcana. Ei au fost prinși și stau și astăzi în închisore.

În una din zilele trecute se aușiau plânsete și bocete sfâșuitoare în ținirul din Vulcana. Erău doue persoane în doliu: o domnă cam în vîrstă și un domn mai tîner, cari steteau și plîngeau lângă mormentul lui Angelescu. Am aflat că sînt: mama și fratele lui. Veniseră, după trecerea unui an de la înmormentarea lui, să-l cerceteze; au făcut parastas, au împărțit pomana pentru odihna lui sufletescă, și au pus corone de flori pe morment și pe crucea de marmoră ce o are la cap. A doua zi apoi, mamă și frate, s'au întors iar acasă la București.

În ziua de stu Ilie (20 iulie v.) m'am dus și eu, împreună cu familia mea, și cu alți oșpeți din Vulcana la bălcii din comuna Pandeli, unde se dusesse acum un an bietul Angelescu. Am plecat pe la orele 3 p. m. și am stat până seara la 7. Am văduț acolo un tîrg cum sînt „tîrgurile de țără“ de prin Ungaria și Transilvania, cu deosebire că eră numai „tîrg de șatre“ iar nu și de vite. Omenii de aici nu-i dice inse tîrgului „tîrg“ seú „bălcii“ cum se dice prin alte părți ale României, ci „sbor“. Și la „sborul“ din comuna acesta vin, precum am văduț, mai mulți tineri, flăcăi și fete, cari vor să petrecă, decăt vîndători și cumpărători. Încotro me întorceam, aușiam lăutari, și vedeam câte-o grupă de flăcăi și fete jucând pe pașișea bătătorită „hora“, „chindia“, „calabreza“, și alte jocuri obișnuite prin România; iar impregiurul lor altă mulțime care sta și îi privia. Am stat și eu, se înțelege, și m'am uitat mai mult timp la jocul lor și am numărat în total vre-o 5—6 grupe de acestea de jucători, în diferite părți ale „sborului“.

Flăcăii în genere erău voinici și frumoși; fetele de-aseenea voinice, dar printre ele se gășiau mai puține frumoșe. Costumele inse, atât ale flăcăilor căt și ale fetelor, erău dintre cele mai frumoșe, și lucrute tôte în casă de mîna femeii române. Feciorii de pe aici cînd jocă n'au obiceiul de-a chiu. Am observat acesta și în Vulcana, unde de-aseenea se face „hora“ în fiecare serbătore. N'am aușit nici acolo nici o „chiuitură“.

Pe inserate, cînd ne-am întors de la „sbor“ îndărăt spre Vulcana, am văduț pe lângă drum, de-a lungul pădurei unde fusese omorit Angelescu, postate

ici colo sentinele cu armă în mîna. Autoritățile locale au luat, se vede, această măsură pentru siguranța și liniștirea publicului de pe la băi.

Ce frumoșe sînt dealurile și văile aceste verđi și rēcorose. Ce plăcută e plimbarea pe potecile lor, cari se pierd printre flori și prin păduri. Și nu șieu cînd sînt mai frumoșe: dimineța, cînd le veđi poleite de sōrele abia eșit de după un munte, seú spre seară, cînd sōrele e aproape de-a se ascunde iarăș după munți, ori nōptea cînd pe cer lucind deasupra lor se vede strălucind majestōsa lună „ca un glob de aur“. Mie îmi plac în ori-ce timp, m'am imprietenit cu ele, par c'am fi prieteni vechi, și mi-ar plăcé să mai stau încă mult timp în apropierea lor. Tocmai de aceea me cuprinde par că o jale, cînd me gîndesc că peste câteva zile va trebui să le dice adio și să me întorc iar la București, (unde căldurile mari n'au încetat încă), spre-a-mi reluă ocupațiunile obișnuite. Ei, dar ce să faci? Datoria mai pe sus de tōte... Ce fericți sînt aceia, cari pot sta și petrece unde vreau și căt le place!... Dar pe de alta parte... me gîndesc și la aceia care n'au putut, bieții, să se mișce din București nici măcar pentru o sēptemână, ci au fost nevoiți a sta și „a se cōce“ tōtă vĕra în căldurile cele mari!... Și imensa majoritate se compune tocmai din aceștia...

Ca să fim mulțumiți în totdeauna de starea noastră, trebuie să ne uităm nu numai în sus, la cei ce sînt mai fericți, ci și în jos, la cei ce stau mai reu decăt noi.

SĒLAGIANUL.

Secretul.

Ce este mai dulce, mai frumos, decăt secretul a doue femei tinere?! Cînd ele se întēnesc după o întrevedere mai lungă, câte și mai cāte secrete au de a-și spune!

Iată și cele doue neveste, ce ne infătoșeză ilustrațiunea din lăuntrul foii noastre, cu ce plăcere șoptesc! Una pune degetul la gură și spune încet la urēchiă — secretul.

LITERATURĂ și ARTE.

Știri literare. Dl Duiliu Zamfirescu lucrēză la un roman nou, care va purtă titlul de „Bălțile pontine“. — Dl L. C. Caragiali lucrēză la o antologie romană, pe care la tōmnă va presintă-o ministeriului de culte. — Dl D. Teleor are să publice un volum de nuvele umoristice.

Lucrările sculptorului Valbudea. Cetim în „Timpul“, că sculptorul român Valbudea, însărcinat de ministeriul instrucțiunii publice a României cu sculpturile noului palat al universității ce se construēce la Iași, a terminat grupul matematicilor și 6 medaliane în marmoră, represintând pe Asachi, Miron Costin, Vasile Lupu, Mateiu Basarab, M. Cogălniceanu și V. Alecsandri.

Biblioteca de Popularizare. A apărut nr. 7 al Bibliotecii de Popularizare, editura Ralian și Ignat Samitca, Craiova. De astă-dată avem o traducere de trei nuvele ale celui mai original scriitor polonez Alex.

Swientochowski traduse de confratele nostru, dl I. Hussar. Tendințele autorului erau de a pune Polonia în legătură cu Europa apusană și de a răspândi cultura internațională. Autorul este un scriitor variat și a scris și drame. Ca nuvelist e original și realist și e firesc să fie așa pe dată ce e în filosofie pozitivist. Realismul lui Swientochowski e curat și tendința națională, care se vede la basa lui, e întrebuițată tocmă pentru a scote la ivelă urmările triste ale luptei nenorocite dintre naționalități. Recomandăm cu plăcere cetitorilor noștri procurarea acestui interesant număr din Biblioteca de Popularizare.

O revistă nouă. La toamnă poezii George din Moldova și Artur Stavri vor scote o revistă săptămânală.

TEATRU și MUSICĂ.

Mănăstirea de Argeș. Cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunii transilvane, care se va ține anul acesta la Blaș, se va cânta întreia-ora noua compoziție a dlui Iacob Mureșianu, balada „Mănăstirea de Argeș” cuvintele de V. Alecsandri. Corul studiază cu multă plăcere piesa, care de sigur are să obțină succes complet.

Concertul din Șimleu, arangiat de tinerimea română din Selagiu și Chior la 11 august, a reușit foarte bine. Corul, dirijiat de dl Vasile Oros a cântat precis și a produs mulțumire generală. Dna Laura Borbola, o escelentă pianistă, a fost aplaudată cu entuziasm; dna Victoria Carșai a cântat solo cu mare succes o romanță; dșora Elena Mica, a declamat cu vervă, asemenea și dl A. Bogdan; iar dl Vasile Oros, acompaniat discret pe pian de dșora Cornelia Maniu, a cântat cu multă desteritate „Diua bună”. După concert a urmat dans, la care au luat parte apröpe 120 de părechi.

Concerte. Tenoristul George S. Vasiliu de la opera română din București, însoțit de basul Mircea Constantinescu din Craiova, au dat în săptămâna trecută concerte la Caransebeș și Lugöș, iar la 8|20 l. c. în Timișöra, obținând pretutindene succes complet.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

Un binefăcător în Selagiu. În comuna Șulimed în Selagiu, dl Mașteiu, proprietar și român cu tragere de inimă, a zidit cu spesele sale o biserică nouă în mijlocul satului și a dat locuință preotului.

Școlile din Blaș. Din programa școlilor din Blaș scötem următoarele date: la gimnasiu au funcționat 17 profesori ordinari și 5 estraordinari, în cap cu directorul. Pentru biblioteca gimnasială s'au cumpărat și s'au dăruit cărți și reviste; asemenea și pentru biblioteca studenților, care a ajuns la nrul de 2213 opere. În legătură cu museul de fizică și chimie s'a înființat și o stațiune meteorologică. Suma stipendiilor primite a fost 2853 fl., premii 400 fl. S'a continuat edificarea aripei noue a gimnasiului și se crede că la începutul viitorului an școlar va fi gata. Numerul studenților înscriși au fost 531, din cari la finea anului au ramas 505. La școla de fete au funcționat 12 profesori și profesöte, la preparandie 7, la norme 4 și directorul acestor școle. Numerul elevilor și elevelor: la școla de fete 122, la preparandie 96, la norme 131.

Adunare învățătörescă în Oradea-mare. Reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul consistoriului eparchial gr. or. oradan a ținut adunarea sa generală în Oradea-mare, la 10 22 august, în școla română gr. or. sub presidiul dlui Nicolae Zigre, notar dl Elia Bochiș. Cu asta ocaziune s'au aprobat definitiv statutele și s'au luat mesuri pentru înaintarea aceloră la guvern spre întărire.

Adunare învățătörescă la Jabenifa. Reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul VIII al arhiepiscopiei transilvane se va întruni în adunare generală în comuna Jabenifa la 27 august st. v. (8 septembrie) sub presidiul părintelui protopresbiter N. Maneguț, notar dl D. Moisin. Învățătorii Iosif Popescu, D. Moisin, I. Cofariu, G. Truța și Gr. Nicöra s'au înscris cu lucrări teoretice și practice.

C E E N O U ?

Hymen. Dl Dimitrie Vancu, funcționar la banca „Timișana” din Timișöra, la 1 septembrie n. se va cunună cu dșora Hersilia Istin, fiica dlui Ioan Istin, paroc gr. or. în Măhala. — Dl Ioan Crăciun și dșora Ana Pinciu s'au cununat la 10 august n. în Sibiu, suburbiul Josefîn. — Dl Dimitrie Roman, învățător în Măhala, s'a logodit cu dșora Sidonia Olariu, fiica dlui Pavel Olariu din Fabricul-Timișorii. — Dl George Lerca s'a logodit cu dșora Maria Miu, fiica dlui Constantin Miu din Pacova.

Părintele Lucaciu iarăș condamnat. În procesul ce i s'a intentat părintelui Lucaciu pentru „calumnierea” fisolgăbireului Schmidt și pentru care tribunalul din Sătmar îl achitase, în urma apelatei procurorului, a fost condamnat de cătră tabla regescă din Dobrițin la închisöre ordinară de 6 luni și 200 fl. amendă. Părintele Lucaciu a apelat la Curia regescă.

Dr. D. Brândza a murit! Academia Română iarăș are mort. Unul din membrii sei cei mai distinși, dr. D. Brândza, profesor universitar și directorul admirabilului institut botanic, o podöbă a Bucureșcilor, a încetat din viață la Slănicul din Moldova, unde se instalase de câteva săptămâni. Prin mörtea sa atât de grabnică, nefiind încă nici de 50 de ani, repozatul lasă un gol în știința română, căci a fost primul botanist român și creatorul institutului ce dirigiă. Trimitem condolențele nöstre intristatei familii!

Petrecere cu dans la Brașov. Tinerimea academică română din Brașov și impregiurime arangază ađi sâmbătă la 12 24 august petrecere cu dans în sala otelului Central nr. 1. în folosul societății „Petru Maior” a tinerimei române din Budapeșta. În pausă tinerimea va dansă Călușerul și Bătuta.

Dare de sémă și mulțămită publică. Cu ocaziunea petrecerei de veră, arangiată la 21 iulie st. n. în favorul reuniunii femeilor române din Abrud, Abrudsaț și giur a încurs de la următorii dni și dne: Căte 5 fl.: Ana Filip, Michail Cirlea; căte 3 fl.: David Samuil, Iuliana Vasiiu, dr. Laurențiu Popu, George Ivașcu, dr. Simeon Caian; căte 2 fl.: David Candiu, Lonboņ Nicolae, Lanes Jurchesen, Basiliu Basiöta, Petru Fizeșanu, dr. Simeon Stoica, Aurelia Demian, Faur Teofil, Iosif Draia, Petru Popovici, dr. Enea Draia, Clückseel Reinhard, dr. Carol Nagy, dr. Vasile Eodor. Lucreția Adamovici și I. Gerasim; căte 1 fl. 50 cr.: Mania Petru, George Pop, Terențiu Giurchescu; căte 1 fl.: Luisa Făgărășan, dr. Stefan Stroia, Netti Opișa, Con-

stantin Martin, Petru Chendi, Coloman Miski, Alesandru Orisan, Romul A. Lucaciu, Paul Stoica, Francisca Şuluţiu, George Balta, C. Holder, Amalia Ciura. Ios. Groff, Alesandru Göncki, Petru Macavei, Aurel Şuluţiu, Alesandru Ciura, Ioan David, Alesandru Tuhuţu, Carol Tobiaş, Absolon Faur, Aron Cioran, Carol Vas, Petru Florian, Ana Muţiu, Graţian Cioran, Simeon Dragomir, Cornel Muntean, Nicolae Lepedean, Iuliu Muţiu, Victor Bariţiu, Samuil Nagy, Antoniu Inceze, v. d. Jancsó Márton, v. d. Henseli Alesandru, Iosif Mikioşi, Carol Vachel, Dionis Szabó, Petru Loşniţă, Leopold Peternel, Dionis Balos. Adalbert Watta, Ioan Balta, Nicolae Balta, dr. Török, Silviu Lazar; câte 50 cr.: Amalia Tobiaş, Trăian Deónca, Aurel Bariţiu, Nicolae Balossu. Ioan Nagy, Ana Deónca, Iuliana Oprişa, Ioan Szabo. Nicolae Moldovan, George Şuluţiu, Brutu Ivaşcu, Ioan Tabákovic, Coloman David. Aurel Körösi, Stefan Rotar, Basiliu Muţiu, George Zlăganean, Manuil Iacob, Iosif Wig, Nicolae Almăşan, Alesandru Lijiszki, Mihail Tövösi, Aron Popa, Iosif Almăşan, Ioan Mladin, Iosif Leterna. Alesandru Szabó, Alesandru Kocsis, Trăian Neag, Augustin Tuhuţu, Lazar Tomuţa. Din suma de 124 fl. 30 cr. subtrăgându-se spesele petrecerei, rezultă un venit curat de 73 fl. 30 cr. ce s'a administrat fondului reuniunii. Primescă graţioşii contribuitoari şi mai ales suprasolvitorii, mulţămitele noastre şi pe această cale. Abrud in 214 august 1895. Ana Filip, presidentă, Alesandru Ciura, secretar.

OGLINDA LUMEI.

Părerile milionarilor asupra bogăţiei. Mai mulţi milionari americani intervievaţi de un reporter din ţera lor, si-a dat părerea asupra avantajilor bogăţiei. Trebuie să mărturisim că ei n'au exprimat cugeţări originale, afară de dl Pullmann-Cars, care a declarat că după părerea lui nimeni nu pöte fi numit bogat, decât n'are cel puţin zece milioane de dolari, adică 50 de milioane de fr. Dl Mackay, regele din Bonanza (mină de aur din California) este foarte surprins de credinţa unora că fericirea stă în legătură cu averea. El a declarat că a fost fericit în timpul anilor sei de sărăcie şi că nu este de loc de când s'a îmbogăţit. Acesta e legea compensărilor. Dl Rockefeller, regele petrolului dice, că bogăţia nu face pe nimeni fericit, fiind că omul nu e nici odată destul de bogat. Trebuie să se noteze că dl Rockefeller posedă o avere de opt sute de milioane de fr. Alţi regi şi-au exprimat aceleaşi părerii, care se apropie de vechia dicătoare că bogăţia nu face fericirea. Cum aceşti domni cari au fost intervievaţi, sunt incontestabil foarte competenţi în această materie, trebuie să admitem că vechia dicătoare are dreptate.

Un cerşetor-milionar. Poliţia din Marsilia a arestat dălele trecute pe un fals cerşetor, prins în flagrant delict de cerşetorie. La domiciliul acestui individ s'au găsit 400.000 franci în titluri de proprietate şi o cerere alcătuită şi pregătită pentru a fi adresată papei, prin care dănsul solicită de la acesta ajutor.

Bröşce care fumă. La Tonkin se găseşte cele mai variate specii de bröşce. Cele mai curioase inse din acestea sunt bröşcele-bou, gröse ca de doi pumni şi care sunt întrebuiţate pentru a se scăpa de ţintări

prin ajutorul unei stratageme foarte originale. Şi prind doué séu trei din aceste bröşce şi li se pune în gură o lulea aprinsă. Din momentul ce au tras unul séu doué fumuri, ele rămân nemişcate şi continuă a fumă, până ce consumă tot tutunul. Unii le aşedă, armate cu lulele, pe marginea mesei unde lucră; ele scot fum ca o locomotivă şi acest fum alungă repede insectele.

HIGIENĂ.

Esercitiile fizice, după ce au fost foarte mult neglijate, au devenit de câţiva ani încöce foarte mult la modă. Ca mai la tóte modele, s'a ajuns la exageraţii. Inconveniente rezultând din abuzul lor au atras atenţia medicilor. Asociaţia franceză pentru propăşirea ştiinţelor, care s'a adunat la Caen, a studiat această chestie. Tótă lumea e de aceeaşi părere, că nu trebuie să se permită degenerarea unui joc în abuz de osteneală. Concursurile societăţilor de gimnastică şi felurile întreceri ajung tocmai la acest rezultat reu; tinerii ajung să nu se mai intereseze decât de gimnastică şi lasă la o parte studiile intelectuale. Corpul, pe care credem că-l fortificăm cu aceste sfortări, suferă pagube mari; esercitiile forţate, stimulate prin concursuri devin periculoase pentru dezvoltarea normală a adolescenţilor. Ele produc accidente cardiace şi pulmonare, tulburarea nutriţiunii, împiedicând în acelaş timp dezvoltarea normală a corpului.

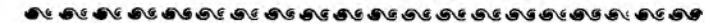
Visul care tulbură somnul. Un lucru, fără gravitate, dar care totuş e periculos, este visul care tulbură somnul celor mai mulţi ömeni. Nu cunöşcem un remediu în această privinţă, dar putem da un sfat cititorilor noştri: Séra trebuie să mâncăm puţin şi nu trebuie să ne culcăm decât după complecta digestiune, adică după doué şi chiar trei ore de la mesă. Trebuie să ne ferim de mâncări grase. Băuturile trebuie să fie amestecate cu apă. Când ne culcăm e bine să bem un pahar cu apă zaharată în care am turnat câteva picături de flori de portocale. De asemenea e necesar în timpul somnului că, capul să fie mult mai înalt decât restul corpului.

În contra durerilor de cap produse de căldură: Se lipeşte, schimbându-se din timp în timp, pe tâmple câte o felie de castravete, cu puţină sare. Decă nu aderă bine, se légă cu o batistă.

Pösta redacţiunii.

Doinele din Cou nu mai au nici un interes literar; credem că vei pute ţăsi p'acolo mai bune şi mai preţioase.

Călindearul săptămănei.

Dum. a 12-a după Rusalii, Ev. dela Materu, c. 19, gl. 3, a inv. 1.			
Điua sept.	Călindearul vechiu	Căлинд. nou	Sörole.
Duminică 13	Par. Maxim	25 Ludovic	4 45 6 3
Luni 14	Prof. Michea	26 Samuil	4 4 6 1
Marţi 15	(f) Adom. Príc.	27 Rufus	4 48 6 59
Mercuri 16	Mart. Diomid	28 Augustin	4 51 6 56
Joi 17	Mart. Miron	29 Tai. c. s. Ioan	4 52 6 54
Vineri 18	Mart. Flor si Laur	30 Benjamin	4 54 6 52
Sămbătă 19	Mart. Andreiu	31 Rebeca	4 55 6 50

Proprietar, redactor respunđător şi editor: IOSIF VULCAN.

Cu TIPARUL LUI IOSIF LÁNG ÎN ORADEA-MARE.